

ТРИЗНІВНИК: REVUE HEBDOMADAIRE UKRAÏNIENNE TRIDENT

Число 19 (377) рік вид. IX. 7 травня 1933 р. Ціна 2 фр. Prix 2 fr.

Париж, неділя, 7 травня 1933 р.

Сьогоднішню передовицю позичаємо ... з «Правди». Нижче подаємо ми численні витинки з совітської газети, нічого не міняючи. Нам довелося тільки подекуди підкреслити окремі слова та вирази.

Річ йде про національне питання в совітській державі. Коли вірити совітській пресі, його там вирішено ідеально і радикально. ССРСР, як запевняє сам Сталін, — це «найчудовіша організація співробітництва народів». За роки свого панування над народами колишньої Росії червона Москва бо потрапила «поставити хрест на колонізаторській, русифікаторській політиці царського уряду», створити «національні республіки та області», «збільшити сітку шкіл, газет, театрів місцевими мовами», «цілком забезпечити можливість вільного розвитку і окремим національним меншостям».

В мажорних тонах виклавши блискучі досягнення комуністичних культуртрегерів на національному фронті, московський офіціоз, сам того не помічаючи, переходить в мінор.

Щедрою рукою пролила совітська влада свої благодіяння на народи, що мають щастя перебувати під її братерською опікою, але ті сплатили кремлівським добірчинцям чорною невдячністю, не припиняючи ані на хвилину боротьби з ними, а тільки добіраючи відповідно до обставин нові для неї способи. І от після бундючного вступу, в стилі: «Громъ побѣды раздавайся», що його ми навели вище, московському офіціозові з болем доводиться констатувати «активізацію розгромлених і вибитих з економічної колії місцевих буржуазно-куркульських націоналістичних решток». Він пише: «Зміцнення моці СРСР зустрічає одчайдушний опір розбитих контр-революційних, буржуазно-куркульських націоналістичних груп, неминуче віддаючи своє відбиття і в середині партії. Класовий ворог на фронті

національно-культурного будівництва, зазнавши рішучої поразки у відкритих боях, пробує тепер іншими способами, іншими засобами скерувати проти нас свої останні сили, одчайдушну лють і ненависть. Від метод неприхованої боротьби він перейшов до метод завуальованих, не зазначаючи в ряді випадків рішучої відсічі від місцевих парт. і рад. організацій. Цим пояснюється те, що останнім часом у ряді районів, зокрема Білоруси й України, а тако-ж Середньої Азії та Казакстану, далеко не поодинокі випадки проходження шовіністів на окремі ділянки соціалістичного будівництва, до окремих ланок радянського й профспілкового апарату, особливо до земельних органів та культурно-освітніх закладів, а тако-ж шкіл і навіть до лав партії, комсомолу.

«Цим своєю чергою пояснюється і те, що в ряді місць цих таки республік оживилися ухильники в бік велико-державного шорінізму та місцевого націоналізму».

Переходячи від «місцевого націоналізму» до «велико-державного шовінізму», який зріс і у самих надрах партії, автор зазначає, що червоні шовіністи мають на меті «підірвати принцип національної рівноправності й підготувати ліквідацію національних республік і областей».

Ця праця товаришів-шовіністів з Москви, що ставить собі таку виразну мету, тільки підсилює розкладову роботу «місцевих націоналістів». «У наслідок цього ухил до місцевого націоналізму набуває на окремих ділянках і в окремих районах особливої злободенности. В цьому ми переконуємося тепер на прикладі цієї таки Білоруси, а тако-ж України й ряду інших республік...

«Саме в цьому напрямі і діє тепер охвістя розгромлених буржуазно-куркульських, нацдемівських та петлюрівських банд і їх агенти в середині партії, часто-густо користаючись класовою сліпотою місцевих партійних і радянських організацій».

«Отже, не випадково, що в ряді районів Білоруси, України, Середньої Азії і Казакстану контр-революційні націоналістичні елементи й їх агенти намагалися використати всі засоби, в тім числі шкільні катедри, сторінки місцевих журналів, підмостки національних театрів для організації контр-революційного саботажу заходів партії та уряду».

Найгірше для сучасних володарів те, що та боротьба послідов-

на й неперестанна патріотично-національних елементів знаходить собі прихильність і підтримку навіть в рядах такої ніби однолітної і міцної компартії:

«Поруч цього вони, за прямого потурання де-яких місцевих партійних і радянських працівників прагнуть протиставити інтереси окремих республік інтересам усієї країни, всіяко ігнорувати іонаціональні мови й навіть пересліджувати вживання цих мов».

«Контр-революційна діяльність усіляких шовіністів і ухильників у національному питанні полегшується, а в ряді випадків буває можлива, насамперед, через недостатню революційну пильність, а іноді і грубі помилки місцевих партійних та радянських організацій.

«І хіба, нарешті, не про це таки свідчать кричущі факти найгрубішого перекручення ленінської національної політики на Україні? Тут у ряді районів, у наслідок притуплення класової пильності, нерозуміння нових маневрів решток розбитих клас, недоцінювання нерозривного зв'язку національного питання з селянським, сталося значне послаблення боротьби проти ухилів у національному питанні. У де-яких районах національну політику партії проводилося механічно, без урахування конкретних особливостей, без потрібної виховної роботи та потрібного контролю, без приділення достатньої уваги готуванню большевицьких кадрів. Усе це, звісно, грало на руку буржуазно-куркульським, петлюрівським елементам, полегшуючи їм можливість проходити до радянського апарату, колгоспів і т. і.

«І тут подекуди була практика позбавлення національних меншостей права користатися рідною мовою. А окремі українські працівники посилено пропагували шовіністичну ідею про обов'язкову українізацію окремих районів СРСР.

«Це, звісно, тако-ж не могло не грати на руку куркульським та петлюрівським елементам, які окопалися по-за межами УСРР і проводили там розкладницьку роботу».

Видно, до живого допекло окупантам оте кляте національне питання та уперта на кожному місці, на кожному кроці боротьба «націоналістичних елементів», коли доводиться прилюдно признаватися в таких «досягненнях», подаючи циркулярно цю передовицю до «міс-

цевої» преси (ми наводимо її за одеською «Чорноморською Комуною» ч. 1074-4076).

Читальник ласкавий, ми певні, не ремсоватиме на нас за ці довгі витяги з совітського офіціозу, а разом з нами подякує московським редакторам за їх такі цінні, і цього разу винятком ширі, признання.

Факти й міркування, наведені вище, не вимагають коментарів. Окупанти самі свідчать про незломну силу, яку виявляють в боротьбі з ними на життя й смерть «петлюрівські банди та агенти», всі національно й патріотично настроєні елементи України, які змагаються за те-ж, що й ми, а в купі з ними й представники інших поневолених Москвою народів.

Виставка української графіки в Празі.

12-26 березня с. р. відбулася в Празі виставка української графіки, улаштована Українським Товариством Прихильників Книги. Мистецький провід виставки був у руках члена цього Товариства проф. Д. Антоновича. Перед тим ця виставка пройшла з великим успіхом в Берліні, де її організував тамошній Український Науковий Інститут.

Празька виставка містилася в прекрасній виставочній залі мистецько-промислового музею (в центрі міста, проти парламенту), яку безплатно уділила Товариству Кураторія цього музею. Виставка налічувала поверх 1.000 експонатів, що були творами майже сотки українських мистців, починаючи від Т. Шевченка та кінчаючи цілою низкою представників сучасної молоді генерачії. Виставка складалася з таких відділів: 1. графіка ХІХ ст., 2. графіка ХХ ст. 3. обкладинки, 4. титульні сторінки, 5. ініціали, 6. заставки та кінцівки. 7. ілюстрації, 8. видавничі знаки, 9. народні та театральні костюми, 10. графіка на службі державі, 11. прикладна графіка.

Експонентами виставки були як поодинові мистці та власники збірок, так і організації — Асоція Незалежних Українських Мистців (АНУМ) у Львові, Український Мистецький Гурток «Спокій» у Варшаві, Гурток Українських Мистців у Франції.

Акт відкриття виставки відбувся в присутності значної кількості представників різних установ і організацій, а саме, міністерства закордонних справ, міністерства освіти, гол. міста Праги, Слов'янського Інституту в Празі, Спілки чеських бібліофілів, редакцій чеських мистецьких журналів «Голлар», «Вітрінка», «Графічна Прага», Українського Університету в Празі, Українського Педагогічного Інституту ім. М. Драгоманова в Празі та Спілки українських інженерів у Празі відкрив віце-прези-

дент кураторії мистецько-промислового Музею п. Танцер, який уділив слово проф. С. Сірополкові, голові Українського Т-ва Прихильників Книги. Висловивши від імени Товариства подяку Кураторії Музею за безплатне уділення салі для виставки, проф. Сірополко подав коротку історію її організації. Після того виступив із святочною промовою відомий чеський мистецтвознавець Артур Новак. В своїй промові А. Новак стисло, але надзвичайно яскраво охарактеризував українську графіку від половини 16-го ст. аж до сучасного моменту та підкреслив високий рівень української графіки з її своєрідним характером.

Виставку відвідувало в день (в будні від 9 до 2 дня, а в неділю від 10-ої до 1-ої дня) пересічно поперх 50 осіб, що для мистецьких виставок у Празі вважається за успішну фреквенцію. Чеські мистецькі кола поставилися до виставки дуже уважливо. Про це може свідчити не лише те, що виставку відвідали найвизначніші чеські мистці та мистецтвознавці, як, напр., професори Мрkvічка, Куба, Шімон і ин., але й лист до голови Т-ва Прихильників Книги згаданого вже тут А. Новака, де він, між иншим, пише: «Сьогодні знов був на виставці української графіки. Привабив мене її поважний зміст. Бачу в ній стільки прекрасного старання, стільки втішних успіхів!..»

Що-до преси, то фахові мистецькі журнали мають подати в найближчих числах замітки про виставку української графіки, а один журнал готує на цю тему статтю з 9-ма репродукціями експонатів виставки. В загальній пресі знаходимо дуже прихильну оцінку виставки. Так, часопис «Народні Листи» (ч. 80), який як відомо, не зовсім доброзичливо ставиться до українців і взагалі до української справи, зазначає, що «виставка подає дуже повчаючий образ сучасної ситуації української графіки», і з окрема підкреслює праці Г. Нарбути, українських мистців, що перебувають у Франції, М. Глуценка, М. Андрієнка, П. Омельченка та С. Зарицької, і мистців, бувших учнів визначного чеського графіка проф. Швабінського, а саме В. Касіяна, В. Цимбала та І. Анисимова. Часопис «Венков», тако-ж мало прихильний до українців, в ч. 78 вмістив замітку «Українська графіка», де вказує, що «виставка приносить багато матеріялу, з якого видно, оскільки давню і широко розвинену традицію має графічне мистецтво по-між українців.»

І хоч зовнішніми прикрасами не могла похвалитися празька виставка, напр., подекуди бракувало паспарту для експонатів, бо не було коштів на це, все-ж виставка робила вражіння своїм надзвичайно багатим внутрішнім змістом.

Слід тако-ж додати, що Т-во Прихильників Книги видало друком каталог виставки з репродукціями двох екслібрисів і одного видавничого знаку, але на жаль, за браком коштів — без вступної статті про українську графіку.

Успіх Берлінської та Празької виставок української графіки знай-

шов широкий відгук в інших осередках української еміграції, які планують організувати у себе таку-ж виставку. В цій справі вже ідуть переговори з Віднем, Парижем і Антверпеном.

В інтересах пропаганди українського мистецтва серед свого і чужого громадянства слід побажати здійснення цих планів.

Ст. Сірополко.

З життя й політики.

— Сільсько - господарські клопоти індустриальної країни. — Загравання з селянством. — Шкідники в сільському господарстві. — Політвідділи. — Про місцевий націоналізм.

В програмі першої п'ятилітки, ухваленому свого часу XVI партійною конференцією, було визначено завдання перетворити СРСР з країни аграрної в країну аграрно-індустріальну. З промови Сталіна, виголошеної на січевому засіданні ЦК ВІПІ пролетарська і непролетарська суспільність СРСР мала можливість довідатися, що це завдання п'ятилітки не лише виконано, але й перевиконано: СРСР не тільки перестав бути країною аграрною, але вже перескочив через аграрно-індустріальну стадію і встиг перетворитися в країну індустріальну, стати тим, чим є, скажемо, Англія або Бельгія.

Творчі можливості тих режимів, що панують на Сході Європи, як бачимо, з бігом часу все зростають і збільшуються. Колиш для ілюстрації того, як далеко сягають можливості влади одного з попередників Сталіна — Миколи I — наводили «височайшу» резолюцію: вважати пані NN панною. Од Миколи I до Сталіна можливості східно-європейських деспотів дійшли до того, що вони декретують: вважати СРСР країною індустріальною.

А проте преса цієї з волі Сталіна новоявленої індустріальної країни справляє дуже дивне враження. Ніколи, навіть за тих часів, коли СРСР числився серед аграрних країн, не присвячувалося стільки місця й уваги справам сільського господарства, як присвячується тепер. Ця другорядна, підрядна в індустріальному СРСР галузь народного господарства концентрує тепер цілу увагу і всі турботи і урядових кол, і ПУ, і совітських публіцистів і пролетарської суспільності.

* * *

В попередньому огляді ми констатували, що можна спостерігати в совітській пресі початки якоїсь нової лінії — лінії загравання з селянством. Слід констатувати, що це загравання з селянством продовжується. Теперішнє ставлення совітських кол що-до селянства може бути схарактеризоване тако-ж видержкою з вступної «Правди» (№ 62 з 4. III): «Правдивий й повний неухильної волі до перемоги заклик першого все-союзного з'їзду колхозників - ударників здобуває все більший і дальший розголос серед колхозної маси. Встають нові кадри. Ударники своїм прикладом приєднують інших. Збільшується ряди передовиків колхозного виробництва. Гасло партії про те, щоби всіх колхозників зробити заможними, збільшує інтерес колхозників до піднесення урожайності, до збільшення прибутковості колхозів». Про куркуля, який опановує колхози, тепер стрічаються згадки лише в порядковій винятку; про дрібно-буржуазну власницьку психологію колхозників нема ні од-

ного слова. Все, що уважалося незаперечною аксіомою перед двома місцями, соромливо промовчується і проминається.

Але не тільки колхозник став на сторінках совітської преси чемною дитиною, яка так і тягнеться до світла сталінського соціалізму. Навіть зненавиджений одноосібник, якого було стільки разів бито й нищено, й той тепер дослужився до иншого трактування на сторінках газет. В ч. 82 «Правди» з 24. III знаходимо вступну, де довго і докладно, з відповідними посилками на тов. Сталіна, роз'яснюється, що одноосібника не можна скидати з рахунків, що одноосібника слід трактувати, як майбутнього колхозника, що йому треба одвести землю для посіву, подбати про організацію для нього насіннєвого фонду, про матеріяльну допомогу для підготовки реманенту то-що. І тут отже поворот на 180 градусів. І колхозника, і одноосібника совітська преса починає трактувати в стилі тих «добродітельних поселян» з російських видань миколаївських часів, які говорили: «мужику без баріна нільзя», «мужик розгу любіт»...

Розуміється, од того, що сучасного підсовітського селянина обернено в «добродітельного поселянина» сорокових років, становище на сільсько-господарському фронті не покращало. Отже, мусять бути винні. З другого боку, треба знайти засоби для поліпшення сучасної невтішної ситуації. В цих обох справах, відповідно до нової установки, совітські чинники переключилися на нові позиції.

* * *

Хто був винний раніше, було цілком ясно. Весь гріх і вся шкода йшла від куркуля. Преса щедро подавала відомості з боротьби на цьому фронті. Тепер на сторінках совітських газет куркуль і протикуркульський фронт одійшли на зовсім далекий і задній план. Само собою, це не означає, що боротьба з куркулем і в дійсності припинилася: адже-ж органи ППУ мусять мати свою поживу. Констатуємо лише, що на сторінках преси куркуля майже не видно. Знайдено натомість нового винного; це с шкідник. 5 березня в совітських газетах надруковано повідомлення ППУ про те, що воно в де-яких органах партномзема і наркомсовхозів на Україні, Північному Кавказі і Білорусі відкрило шкідницьку організацію, яка мала своїм завданням підірвати селянське господарство і викликати в країні голод. Маючи це на увазі, організація займалася шкідницькою діяльністю і провадила таку роботу: 1) нищила і псувала трактори і сільсько-господарські машини; 2) засмічувала поля і знижувала урожайність, 3) підпалювала машинно-тракторні станції і льнозаводи, 4) розкрадала хлібні запаси, 5) дезорганізовувала засів і збір хлібів, 6) нищила робочу і продуктивну худобу. В зв'язку з цим ППУ повідомляло про арешт сорока чоловік. 12 березня в совітській пресі з'явилося повідомлення про розстріл тридцяти п'яти чоловік, засудження на десять років тюрми дванадцяти чоловік і вісімнадцяти чоловік на вісім років. Так ППУ ліквідувало організацію шкідників. У вступній статті «Правди» в ч. 73 з 15. III з приводу цієї справи, під заголовком: «Жадної пощади ворогам народу», про членів цієї організації говориться: «вони хотіли б, коли б могли, заморити голодом мільйони робітників і селян, жінок і дітей робітників і колхозників». А в присуді ППУ ростріляні і засуджені названі виходцями з буржуазних і поміщицьких кол.

Переглядаючи список ростріляних і засуджених можна констатувати, що все це дуже високі совітські достойники, які займали високі посади, імена яких раз-у-раз стрічались в совітській пресі; частина з ростріляних і засуджених були членами комуністичної партії. Через що саме з них зроблено шкідників і поставлено «под стенку» — не знати. Та й не в цій уплощині цікавить нас ця справа. Хочемо підкреслити і зазначити, що счасну ситуацію на селі совітські чинники оцінюють в той спосіб, що вони вважають потрібним звалювати вину за сучасний безна-

дійний стан на селі не на опір селянської маси, а на митичних шкідників; що вони уважають себе примушеними з тою масою загравати, їй підлещуватися, їй приподоблюватися.

* * *

Коли в минулих невдачах на сільсько-господарському фронті винні шкідники, коли колхозна маса так задоволена і втішена сучасним станом, то, очевидно, шляхи до поліпшення сучасного стану ведуть через поліпшення керівництва колхозами. Коли існують якісь непорядки, винно керівництво на місцях, яке не вміє здійснити доцільних і розумних директив центру, маючи такий прекрасний, завжди готовий до виконання матеріал, як маса колхозного селянства. Звідси теперішнє твердження—в усьому винні місцеві робітники, місцеві комуністи; отже, за всяку ціну й всіми способами підсилити, інструктувати і поставити на належні шии місцеве керівництво. В цих цілях совітські заходи йдуть двома напрямками. Використовуються засоби застрашування. Одночасно з розстрілом шкідників з наркомзема, союзним ЦК'ом видано постанову про відповідальність службовців державних установ за шкідницькі акти («Правда» ч. 73 з 15. III). ЦК, стверджуючи право ПІУ розв'язувати справи про шкідництво і саботаж своєю владою, рекомендує ПІУ ставитися з особливою суворістю до державних службовців. Всі низові робітники, очевидно, мають виразно усвідомити собі, що зараз для них цей декрет. Поруч з застрашуванням здійснюються заходи органічного характеру. Це — організація політвідділів у колхозах і совхозах, запроєктована січневими нарадами. Мобілізація комуністів для роботи в політвідділах переводиться в цілому Союзі з великою інтенсивністю, і майбутній працівник майбутнього політвідділу це зараз герой дня совітської преси. Справоздання про наради з ними совітська преса подає в такому самому емоційно-сагітимальному тоні, в якому свого часу російська патріотична преса подавала справоздання про «высочайшие смотры» частин, які одправлялися на фронт. Останні числа совітських газет повні портретів політвіддільників; неминучою окрасою змісту останніх чисел «Правди» є інтерв'ю з «бойцями на хлібному фронті». В початку березня було відправлено в політвідділи 2.700 комуністів. Найбільше було мобілізовано комуністів в Москві (1195 чол.) і Ленінграді (500 чол.), а одправили їх перш за все в райони раннього засіву — на Україну і Кубань («Пр.» ч. 63 з 5. III).

В другій половині березня мобілізовано і одправлено ще 1700 чол. комуністів («Пр.» ч. 82 з 24. III).

Із справоздань про наради з політвіддільниками встановлюється, що у де-кого з мобілізованих повставало дразливе питання, чи справляється мійські робітники з питаннями сільського господарства. На це послідувала категорична і коротка відповідь Кагановича: наука про сільське господарство для вас новина, але не треба переоцінювати труднощів («Пр.» ч. 63 з 5. III).

В ч. 64 «Правда» з 6. III подано автобіографію тов. Коляди, якого призначено на високу посаду начальника політвідділів. З цієї автобіографії з очевидністю встановлюється, що для політвіддільника важні інші властивості, ніж знання села і сільського господарства. Тов. Коляда на селі не був, але зате чотири роки служив в червоній армії, займаючися головним чином «ліквідацією контр-революційних банд» на Україні.

Чи може хто сумніватися, що при цих кваліфікаціях начальника всіх політвідділів совітська земля в першу чергу вкриється густими прекрасними засівами і дасть урожай сторицею?

* * *

Є, як відомо, в Західній Європі досить неприємна категорія людей, що рекрутується в першу чергу з розчарованих буржуа і розчарованих інтелігентів, совітофілів.

Ця мода особливо шириться в останній час в одній слов'янській країні. Серед совітофілів є люди, які з великим апломбом твердять, що в совітському союзі боротьба носить соціяльний, а не національний характер, що при совітських масштабах всякі націоналізми є вже давно пережитою річчю.

Звертаємо їхню увагу на середовище з «Правди» (ч. 68), що її зміст докладно наведено і з неї гетькі уривки подано у вступній статті цього числа «Тризуба».

Нехай над тим подумують.

Подані у нас уступи цієї цікавої статті виразно стверджують, що не зважаючи на все і вся, національний рух в СРСР йде й розвивається невинно й нестримно. Дуже радимо панам совітофілам єдино-неділимського відтинку з цією статтею зайнятися в оригіналі.

Та й загалом було б дуже добре, коли б панове совітофіли всіх одтинків про совітську дійсність склали уявлення не по своїй національній «буржуазній» пресі, а совітському першому джерелу.

В. С.

З міжнароднього життя.

— На Далекому Сході Азії.

Тяжкі місцеві клопоти густою млою заволокли європейський краєвид і по-за нею втрачаються тимчасово для ока контури того, що переходить на Далекому Сході Азії. А йдуть там події, які мають першорядне значіння для майбутніх міжнародніх взаємовідносин не лише на Тихо-океанських просторах, але, до певної міри, й для європейського континенту. Бо-ж ступнево, крок за кроком, силою річей і доброї зброї, встановлюється там, на східніх азійських побережжах, безконтрольна гегемонія японської держави. На сьогодні ціла та справа має такий вигляд.

На півдні Манджурії короткими ударами союзних японо-манджурських, не дуже численних, військ китайці вигнані з Джегола, останньої манджурської провінції, одгороженої від властивого Китаю відомою Великою Стіною. Через сім воріт тої стіни на південь пішли—на цей раз уже лише японські війська—широким фронтом од Калгана на північному сході (великий історичний караванний шлях із Сибіру через совітську Монголію до Китаю) і до Тяньдзіну на південному сході (морський шлях із Печілійської затоки до Японії). По пресі пробігли вже чутки, що Пекинську територію, яка в значній мірі вже знаходиться в японських руках, невдовзі оголошено буде самостійною державою в такому самому тісному зв'язку з Японією, як і недавно встановлена Манджурія. Так воно чи ні, поки не знати, але уже й тепер вказаний вище японський фронт одрізав на суходолі і на морі цілковито СРСР од Китаю і зробив неможливим постачання совітської зброї чи то китайським комуністам на півдні, чи нанкінському урядові Чен-Кай-Шека.

Ще важливіше—принаймні для нас, українців, те, що переходить на півночі Манджурії, себ-то на території, яка згідно з договорами аж до часів японо-китайського конфлікту, була легальною сферою впливів СРСР, та яку перерізувала східня манджурська залізниця, що йшла до Владивостоку, та тако-ж згідно з договорами належала досі більшовикам. Совітські впливи вигасли там з моменту повстання Манджурської держави. Тепер переходить ліквідація й самої дороги. Московські люди це, як видно, передбачали. Вже з півроку тому вони вивезли до Сибіру з дороги все своє майно, а разом з ним майже цілий дорожний склад залізничний, сотню локомотивів і біля 4.000 вагонів. Більше за те,

вони настирливо просили японців купити в них і всю залізницю за дешеві відповідно гроші. З того нічого не вийшло. Японці дороги купувати не хочуть, а Манджурія вимагає негайного повороту вагонів і локомотивів. А для того, аби примусити до того Москву, на східно-манджурській дорозі припинено цілий рух, за винятком лише міжнародних експресних потягів.

Большевики поставлені тим до дуже скрутного становища: оддаси вагони, не буде чим возити зброї і постачання до Владивостоку; не оддаси — не буде взагалі жадної комунікації з Тихим океаном, бо єдина, що їм зосталася б, амурська одноколійна вітка — дуже довга і не пристосована до більшого перевозу. І в тому, і в другому випадку — Владивосток вже на сьогодні майже ізольований від європейських совітських баз. І хоч би він був, говорять про нього в європейській пресі, як найкраще обладуваний військово, впаде він, як достигла груша з дерева, коли зачнуться якісь військові сутички.

Які можуть бути дальні наслідки всього переказаного. Передбачаються такі:

На півдні — між Японією та Китаєм зачнуться наразі безпосередні пересправи що-до мирного співжиття, які, з одного боку, поставлять Китай до прикритої японської протекції, а з другого, — дадуть північському урядові можливість знищити наразі комуністичне гніздо, що повстало й скріпилося в південних провінціях Китаю за допомогою Москви. Китай таким чином буде замирений і упорядкований китайський ринок спричиниться до перемоги над світовою економічною кризою.

На півночі — встає силует неначеб-то неминучого збройного японо-совітського конфлікту, передбаченого ще в заповіті Танака, про що наводилося свого часу на цьому місці. Наслідки цього можливого конфлікту цілій світовій opinio здаються безсумнівними, а саме: большевики, а тим і всяка инша Росія в майбутньому втратить свої володіння на Далекому Сході, бо буде викинута звідти аж за Байкал. Тим зачнетися занепад большевизму, а з ним і можливе довге замирення Європи й упорядкована її рівновага.

На манджурських полях — говорить з цього приводу одна з чеських русофільських газет, заломилася сила царської Росії, чи не повторить того самого історія з совітськими деспотами? — Чи-ж не в цьому — питає сама себе ця-ж газета далі — причина того, що великі держави поводитись так тихо і лагідно, спостерігаючи воєнну експансію Японії?

Газета, як здається, має рацію...

Observer.

Вищий командний склад Армії УНР оповідає все воїнство Армії про смерть 23 квітня б. р. у м. Каліні начальника Академічних

Курсів при Генеральному Штабі

генерального штабу генерал-поручника

СЕРГІЯ Д Я Д Ю Ш І,

Правління Української Станції біля м. Каліша в Польщі оповіщає українську політичну еміграцію про смерть 23 квітня б. р. в

Калішському міському шпиталі мешканця Станції
генерального штабу генерал-поручника

СЕРГІЯ ІВАНОВИЧА ДЯДЮШІ.

Похорон небіжчика відбувся 25 квітня о 15 год. на Калішському
міському православному кладовищі.

23 квітня цього 1933 р. о 8 год. ранку в шпиталі св. Тройці
у м. Каліші після тяжкої хвороби помер член Спілки Українських
Воспих Інвалідів генерального штабу генерал-поручник:

СЕРГІЙ ДЯДЮША,

про що з великим жаєм оповіщає

Правління С. У. І. В.

Управа Військового Товариства б. Вояків Армії УНР у Франції
оповіщає про смерть в м. Каліші 23. IV. с. р. начальника Академічних
Курсів при Генеральному Штабі, генерального штабу ге-
нерал-поручника

СЕРГІЯ ДЯДЮШІ,

Управа Товариства.

Хроніка.

3 життя укр. еміграції.

У Франції

— Служба Божя в Шалеті. В неділю, 30 квітня с. р. п.-о. І. Бриндзаном відправлено було службу Божу в Шалеті. Шалетська Громада завше славиться своїм непохитим бодрим духом у справах національних і релігійних, і тому й це богослуження сталося могутньою маніфестацією свідомого шалетського гуртка.

Для відправи служби Божої прикрашено було велику салью громадського будинку Громади квітами й національними ознаками. Прекрасно співав хор наших емігрантів.

Коли п.-о. після усердної екстениї прочитав чудову молитву за Україну, то на очах усіх присутніх заблищали сльози смутку, горя й печалі.

У своїй проповіді на тему великого значіння жіноцтва в житті національному, державному й церковному, п.-о. гаряче закликав українське жіноцтво до ревного виконання своїх обов'язків, а головне до праці в напрямку відповідного виховання молодого покоління, що має в майбутньому доповнити ряди бойців за волю й славу України. Слово душпастиря глибоко зворушило присутніх.

Відправа зробила величне вражіння на всіх численних присутніх, серед яких було чимало й галичан і кубанців. Останні висловили після служби голові Громади п. Ливицькому свою подяку й велике задоволення з того, що мали змогу почути службу зрозумілою мовою, а тако-ж молитву за славне козацтво.

Після служби Божої п.-о. завітав до школи, де зібралася українська дітвора для підготовлен-

ня академії в пам'ять Т. Шевченка. Заохочуючи дітей до ширшої праці над самоудосконаленням та розвитком українського духа, п.-о. побажав найменшим цим емігрантам повного успіху в їхній праці для добра свого народу.

— Порядок служб Божих. По згоді Генеральної Ради Союзу у Франції з п.-о. І. Бриндзаном умовно намічено на близький час такий порядок служб Божих по еміграційних українських центрах у Франції: 7 травня — Париж, 14 травня — Крезо, 21 травня — Кінютанк, 25 травня — Париж, 28 травня — Ліон, 4-5 червня — Париж.

— Засідання Генер. Ради Союзу У. Е. О. у Франції відбулося 1 травня с. р. Заслухано звіт про заходи представника Офісу для приміщення безробітних в Крезо, прийнято з подякою звіт про подарунок Українського Наукового Інституту у Варшаві Союзові десяти комплектів видань Інституту, затверджено розклад служб Божих по еміграційних центрах у Франції.

Що до скликання 10-го з'їзду Союзу, то постановлено його скликати у Парижі на 3-5 червня с. р.

Ген. Рада обміркувала тако-ж детально важливіші питання до підняття на засіданні Дорадчої Ради Офіса Нансена, що має відбутися на початку червня місяця с. р.

— Засідання Ради Паризької Громади відбулося 1 травня с. р., на якому було обмірковано справу влаштування серії лекцій.

У Польщі

— З життя Українського Наукового Ін-

ституту у Варшаві. 30 березня с. р. відбулися чергові збори економічного семінару, на яких інж. Є. Гловінський зачитав реферат на тему «Податкова реформа 1930 р. в ССРСР».

Подасмо тези цього реферату:

1. За часів Неп'у податкова система мало чим різнилася од податкових систем західно-європейських країн.

2. Збільшення ролі «успішного» сектора, що особливого темпу набрало з р. 1919, послужило головною причиною податкової реформи. Реформа йде в напрямі упрощення цілої податкової системи, зносить всі акцизи й різні інші податки, змінює структуру податків промислового й прибуткового, встановлює єдину державну оплату і податок з обороту підприємств успішного сектора.

3. В наслідок реформи домінуючу ролю в податковій системі совітській почав відігравати податок з обороту, що дає до 90 відс. всіх податкових надходжень. Він побірається з обороту успішного сектора замість промислового податку, що залишився лише для сектора приватного, і скасованих акцизів.

4. З підприємств успішного сектора побірається ще прибутковий податок (для підприємств не державних) і переводиться безпосередньо відрахування від зисків — у підприємств, що належать державі. Але різниця між податками і відрахуванням од зисків при системі державної монополії і в'язаності цін затушовується. В кінцевому результаті тягар плателів падає на масу населення, яке купує товари успішного сектора.

5. «Приватний сектор» оподатковано по реформі 1930 р. податками промисловим і прибутковим. Сконструовані ці податки в той спосіб, щоб, зріваючи найвищі доходи, унеможливити нагромадження приватно-капіталістичного порядку.

6. Після реформи 1930 р. податкова система совітів зазнала

нових змін: встановлено нові податки як для успішного сектора (податок з кіно, театрів, оподаткування нетоварових операцій та ин.), так і для приватного сектора (податок на господарче і культурне будівництво).

7. При розгляді податкової реформи в ССРСР, треба завше мати на увазі, що в совітах податкова система не є результатом боротьби суспільних груп, як це має місце по інших країнах. Вона разом з цілим державним апаратом має служити до здійснення доктрини пануючої в ССРСР групи — комуністичної партії.

8. Цілий розвиток податкової системи совітської характеризує два моменти — нівеляція доходів і екстремний фіскалізм. При податковій реформі 1930 на перше місце виступає другий момент — фіскалізм, оскільки нівеляції доходів вже досягнуто, а соціалістичне будівництво вимагає величезних коштів. Звідси випливає непомірно велика ролі податку з обороту, що є найлегший до стягнення і дає дуже великі доходи фіскалові.

9. Ціла податкова система совітська сконструована в той спосіб, що несе упослідження Українській сов. республіці. Податкова реформа, висуваючи на перше місце податок з обороту, який побірається в ціні продуктів господарських чи промислових, це упослідження збільшує.

В дискусіях брали участь: проф. І. Шовгенів, інж. М. Дерев'яно, п. М. Ковальський, інж. О. Чубенко, п. П. Денисенко і п. Гл. Лазаревський.

— Річне справоздання Варшавського Комітету Товариства Прихильників Української Господарської Академії на день 4 березня 1933 р.

Прибутки: 1) Одержано членських внесків — 2.206, 10 золотих. 2) Одержано пожертв — 4, 50. 3) Відс. за 1932 р. в П. Р. Ш. — 0,41. Разом — 2.211,01.

Видатки:

1) Переказано на рахунок ПКЩ № 149.000 для Товариства через

Земельний Банк Гіпотечний у Львові — 1.899,21 зол. 2) Поштові видатки Комітету — 107,95. 3) Канцелярські видатки Комітету — 25,30. 4) Роз'їзди в справах Комітету — 7,50, 5) Бланкети переказів і книжка переказів П. К. Щ. — 29,15. 6) Маніпуляційні в П. К. Щ. — 11,00. 7) Видано згідно прохання Управи Т-ва в Подєбрадах на викуплення висланої нею літератури і розсилка тої літератури, по Польщі—130,90. **Разом** — 2211,01.

Оригінал підписали: В. Сальський — ген.штабу ген.хор. — голова Комітету;

Тавцюра, інж.—скарбник Комітету.

Л. Панащенко, інж.—секретар Комітету.

4 березня 1933 р.

— Розшукує п. Кость Дроздовський, український емігрант, що перебуває в Біловіжжю в Польщі, — свого батька Ардаліона Івановича Дроздовського, який перебував на еміграції в Югославії і мав таку адресу: Jugoslavia, Dalmacia, Dubrownik (Ragusa), ruski odboj.

Протягом останніх двох з половиною років п. Кость Дроздовський не має від свого батька жадних відомостей.

Проситься українські організації в Югославії допомогти розшукати п. А. Дроздовського, а у випадку його смерті довідатися, по можливості, коли він помер та де його поховано.

Відомості проситься надсилати до Українського Центрального Комітету в Польщі: Ukraiński Centralny Komitet, Warszawa, Czerniakowska 204, m. 25.

У Бельгії.

— В Брюсселі. 19. IV с. р. проїздом через Бельгію в поїзді Т-ва «Незалежна Україна» в Брюсселі П. Кожевнік зробив відчит про життя українських колоній в Європі. Докладчик почав з Берліну, де, з його слів, перебуває біля 2 тисяч українців, з них активних є чоловік двісті, які й складають тамтешні організації. В Гамбурзі є Україн-

ський Клуб, що вже існує 25 років і нараховує зараз 60 членів. Можна знайти певну кількість українців і по інших містах Німеччини, як напр., Мюнхен. Серед українців у Німеччині немає такої партійної нетерпимости, як напр. в Бельгії.

У Франції є велика кількість українців по походженню, далеко менше свідомих; за Францією що-до кількості українських емігрантів йде Чехословаччина. Далі докладчик сказав кілька слів про українські колонії в Женеві, в Римі, де є досить українців римо-католиків, студентів теології, та в інших містах.

Із усіх українських угруповань П. Кожевнік вважає за найчисленніше — центр УНР, який створив Головну Еміграційну Раду. Головна Рада не є партійною організацією. Докладчик вважає центр УНР за найактивніший, далі йдуть «націоналісти».

Кінчаючи свій цікавий доклад, п. Кожевнік підкреслив негативне явище розбиття українців на багато угруповань, що шкодить нашій справі.

В Люксембурзі.

— З життя в Ені. На перший день Великодня до Ешу (Люксембур) приїздив інж. Ю. Яковлів, голова Української Громади в Брюсселі та представник Головної Еміграційної Ради. Відбулися традиційні розмови. Інж. Яковлів зробив місцевій колонії доклад та вирішив цілий ряд організаційних питань. Справа співпраці Української Громади в Люксембурзі та Української Громади в Брюсселі була головним питанням, яке вирішено позитивно. Перед од'їздом інж. Яковлів сфотографувався з групою громадян, яка прибула на двірці провадити гостя.

У Німеччині.

Виклади д-ра Зенона Кузеля з обсягу українознавства в «Семинарі ориєнтальних мов» при Берлінському університеті.

Д-р Зенон Кузеля оголо-

сив на літній семестр такі виклади в Семинарі орієнтальних мов:

1) Елементарний курс української мови для початкуючих, ч. II (3 год. тижнево);

2) Вищий курс української мови (продовження) — читання й інтерпретовання вибраних українських текстів із Марка Вовчка, І. Нечуй-Левицького, І. Франка, М. Коцюбинського, В. Стефаника й Б. Лепкого — 2 год. тижнево;

3) Вступ до краєзнавства України (2 год. тижнево);

4) Практичний курс української мови й краєзнавства для осіб з мішаних родин (2-3 год. тижнево).

В Китаю

— Українське життя в Шанхаї. Українська Громада за короткий час свого існування численно розрослася, зміцніла й цілковито себе популяризувала. Громада має своє помешкання, над котрим щодня розвивається жовто-блакитний прапор. Помешкання Громади з 7 кімнат. Нижня велика кімната — селя, оздоблена національними прапорами, гербом — золотий тризуб на блакитнім полі, подарунок п. Гриневича; великий портрет С. Петлюри олійними фарбами — подарунок п. Важениної, такий-же портрет Т. Шевченка — подарунок п. Левенця, портрети гетьмана Дорошенка, Костомарова, подарунок п. Біланової; колекція українських грошей, колекція українських поштових марок під шклом в рямцях — подарунок п. Вансовича й багато інших подарованих річей.

Все це свідчить про єдність та щире прагнення українців м. Шанхаю до національного об'єднання. Велика дяка всім громадянам, що приймали участь в утворенні української домівки — клубу в Шанхаї, а особливо велика дяка п. Бутенкові, який багато поло-

жив праці й матеріяльних засобів на влаштування нашої хати.

Крім великої салі, до користування Громади відходить ще одна невеличка кімната — під бібліотеку та канцелярію, та одна кімната буфетчикові (він-же наглядач за помешканням). Решта кімнат здається.

В помешканні Громади щодня читуються доклади про нашу визвольну боротьбу. До цього часу було зачитано кілька докладів інж. Вітковським та п. Квашенком. Зараз організувався гурток, який має завдання популяризувати нашу боротьбу й стремління до здобуття української держави.

В день смерті Т. Шевченка було намічено відслужити в помешканні Громади панахиду, про що й було оголошено в газетах. Але скрізь маємо «добрих приятелів» москалів, і через них цього виконати громадяне наші в Шанхаї не змогли. Напередодні перед панахидою з французької поліції прийшов службовець росіянин і вимагав іменем французької поліції, щоб Громада дала до газет звістку про відміну панахиди. На другий день ранком пішли до французької поліції голова Громади, його заступник та секретар і з'ясували всю справу, але панахиду все-ж прийшлося служити в російській церкві. П.-о. Дяченко по українськи сказав про Шевченкове життя, про його любов до України, за що він і потерпів тяжку кару.

По закінченні панахиди всі присутні пішли до своєї домівки, де було зачитано реферата та декламації, та було влаштовано шклянку чаю. Дуже гарну й захоплюючу промову сказав п. Пуларія, старшина грузинської армії: В Україні і в Грузії одна шлях, один шлях і той самий ворог, — Москва; але спільними силами в братерським союзі подолаємо Москву і здобудемо собі волю, слава Україні!

Гучні оплески та могутнє «слава Україні!», «слава Грузії!» довго не змовкали на салі.

З невеличкого гуртка в декільки чоловік Громада пошири-

Лася до сотні членів, а з родинами — по-над дві сотні, що не дає москалям спати: не хочуть нас залишити в спокої. Москалі, звісно, в тих урядових інституціях, де вони працюють, ведуть

проти нас інтриги й пускають чутки, що французи «хахлов» закриють, а тако-ж ходять чутки й про те, що вони збираються зірвати наш прапор.

М. Квашенко.

Зміст.

Париж, неділя 7 травня 1933 року — ст. 1. Ст. Сірополюк. Виставка української графіки в Празі — ст. 4. В. С. З життя й політики — ст. 6. O b s e r v a t o r. З міжнародного життя — ст. 9. Хроніка. З життя української еміграції: У Франції — ст. 12. У Польщі — ст. 12. У Бельгії — ст. 14. В Люксембурзі — ст. 14. У Німеччині — ст. 14. У Китаю — ст. 15.

Збірник пам'яті С. В. Петлюри,

видавши Міжорганізаційного Комітету вшанування пам'яті С. Петлюри в Празі.

Ціна 25 фр. з пересилкою у Франції.

Набувати в Українській Бібліотеці ім. С. Петлюри в Парижі. Адреса: М. Рудісев, 41, rue de La Tour d'Auvergne, Paris 9.

ВІСНИК

під ред. д-ра Дм. Донцова.

Виходить точно в кінці кожного місяця.

Бореться з інтернаціоналізмом і колтуством всіх форм.

Обстоює духову єдність з культурою Заходу.

Пронагус національно-громадські кличі повітряної Європи, і потребу психічного переродження народу.

Містить праці найвидатніших літературних, наукових і публіцистичних сил Галичини, Волині і вигнанщини.

Передплата, яку треба слати виключно на Львів. Чарнецького З. м. або на чекове конто Львів 500 371, вносить: квартално зл. 6,60; піврічно — 12; річно — 23. Окрема книжка коштує 2,20 зл.

Редакція і адміністрація: 42, rue Denfert-Rochereau, Paris-V
Tél. Danton 80-03.

Для переказів у Франції: «Le Trident», chèque postal 898.50, Paris.

Редагує — **Комітет.**

Адміністратор: **Іл. Косенко**

Le Gérant: M-me Perdrizet.